

МІСЦЕ І РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ У СУЧАСНОМУ СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Міжнародний туризм – це подорож особи за межі постійного місця проживання, що включає перетин кордону та здійснюється на термін від однієї доби до року з пізнавальною, відпочинковою, оздоровчою чи іншою метою, без здійснення оплачуваної діяльності в місці тимчасового перебування.

Міжнародний туризм є однією з провідних сфер сучасного світового господарства. Його розвиток сприяє активному економічному зростанню багатьох країн світу. Основна частина міжнародного туристичного обміну припадає на подорожі з метою розваг і відпочинку.

Міжнародний туризм відіграє дуже важливу роль у соціально-економічному розвитку багатьох держав, забезпечує вагому частку їхнього ВВП. У цілому кількість міжнародних туристів у світі постійно зростає. Так, у 1950 р. їхня кількість досягла 25 млн. осіб, у 1970 р. – 160 млн., у 2000 р. – 700 млн., у 2014 р. – понад 1130 млн. осіб [2].

Серед країн лідером за кількістю туристів, що прибувають щорічно, є Франція – майже 84 млн. осіб у 2014 р. Наступні місця займають США – майже 75 млн., Іспанія – майже 61 млн., Китай – майже 56 млн. Італія – понад 48 млн. туристів.

Туризм забезпечує роботою в усіх країнах світу понад 150 млн. працюючих. Прямі й опосередковані прибутки від міжнародного туризму досягли на сьогодні близько 6,5 трлн доларів США. За обсягами експортних операцій туризм можна порівняти з обсягами торгівлі автомобілями й нафтою.

Міжнародний туризм виконує ряд функцій: слугує джерелом валютних

надходжень для країни і засобом для забезпечення зайнятості; розширює внески у платіжний баланс і ВВП країни; сприяє диверсифікації економіки, створюючи галузі, обслуговуючі сфери туризму, стимулює зростання доходів населення (за рахунок збільшення кількості зайнятих у туристичній індустрії) та підвищення рівня добробуту нації.

Зміни на краще в економічній ситуації України та певні зрушення на шляху поліпшення матеріального становища населення створили об'єктивні передумови для розвитку сприятливого стосовно туристичної діяльності ринкового середовища. Позитивні результати дала й державна туристична політика, але в міжнародному туризмі ситуація залишається нестабільною: поживлення туристичної активності чергується із спадами, відтворюючи в цих коливаннях не тільки стан внутрішнього ринкового середовища, а й світової ринкової кон'юнктури, де імідж України залишається ще невизначеним [2].

Україну експерти ВТО визначають, як туристичну країну зі швидкими темпами зростання даного сегменту ринку. Згідно даних ВТО Україна посідала на початку економічної кризи 7 місце за кількістю туристичних прибуттів за рік, залишивши за собою Туреччину, Німеччину та Мексику. Світовими лідерами за даним показником є Франція, США, Іспанія, Китай, Італія, Об'єднане Королівство. Отже всі можливості у прийнятті іноземних туристів в Україні є, але незначні питомі грошові туристичні надходження не дають змоги достатньо отримати коштів від даної галузі [2, с. 4].

С. Ю. Чучмарьова розглядає десять основних проблем розвитку ринку туристичних послуг в Україні [3, с.171-173]: неефективне та нераціональне використання природних ресурсів; відсутність чіткої стратегії розвитку індустрії туризму; недостатньо розвинена інфраструктура, погана система транспортного обслуговування туристів та населення; низька якість надання туристичних послуг; низький рівень якості українських шляхів; проблеми з рекламою вітчизняних курортів; технологічна відсталість туристичної галузі; низький рівень кваліфікаційних вимог до підготовки і перепідготовки кадрів у сфері туризму; недосконалість нормативно-правового поля, що регулює

туристичну галузь в Україні; відсутність необхідних інвестицій для розвитку туризму – як внутрішніх (через тривалу економічну кризу), так й іноземних (через несприятливий інвестиційний клімат).

Чучмарьова С. Ю. до основних проблем, що стримують розвиток туризму як галузі відносить: створення нормативно-правової бази державного регулювання в галузі туризму; незначна кількість туристичних представництв за кордоном та непрофесійний вибір іноземних партнерів; занадто складні порівняно із загальновизнаною міжнародною практикою візові, митні та прикордонні процедури; податкове законодавство, що не сприяє вкладенню інвестицій в інфраструктуру туризму та санаторно-курортний комплекс; інші проблеми пов'язані з туризмом, зокрема різновідомча підпорядкованість туризму, невідповідність наявної туристичної інфраструктури світовому рівню та сучасним вимогам споживачів туристичного ринку тощо [3].

«Пік» в'їзних потоків в Україну припадає на липень-серпень, оскільки основною метою приїзду в Україну іноземних туристів є рекреація і відпочинок (понад половину всіх відвідувань) та бізнес (майже 32 %). Водночас зростає чисельність туристів, які прибувають з курортно-лікувальною та спортивно-оздоровчою метою, хоча частка цих сегментів залишається порівняно незначною. Відповідно до мотивації потік іноземних туристів розподіляється й територіально: майже 66 % його спрямована на чорноморську зону (20 % – до Одеської області), 23 % – до Києва, і майже 7 % – до Львівської [2].

За останні три роки до України спрямовані туристичні потоки із 168 країн світу. Спостерігається зростання в'їзного потоку з країн СНД (особливо Казахстану, Молдови, Росії), з Туреччини, країн Африки, Східної Азії та Тихоокеанського басейну, з Південної Азії, що, на жаль, свідчить не стільки про туристичну привабливість України, скільки про використання туризму як міграційного інструменту. Зменшується потік з колишніх соціалістичних країн Європи (Чехія, Словаччина, Болгарія, Угорщина), хоча майже п'яту частину обмінів становить прикордонний обмін.

Отже, необхідною умовою розвитку міжнародного туризму в країнах є

належне державне регулювання та наявність програм, які б визначали пріоритети розвитку галузі. Від їх забезпеченості відповідними ресурсами, зокрема людськими, фінансовими, матеріальними, залежить ефективність сфери туризму. Приділяючи належну увагу розвитку туристичної індустрії Україна має всі шанси піднятися у світовому рейтингу та зайняти провідне місце, як держава з високим рівнем доходів від міжнародної туристичної діяльності.

Список використаних джерел

1. Прейгер Д.К., Малярчук І.А. Міжнародний туризм в Україні як форма розвитку інтеграційних комунікацій / Д.К. Прейгер, І.А. Малярчук // Стратегічна панорама. - 2005. - №3 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/prejger.htm.

2. Чепурда Л. М. Розвиток туристичного ринку в Україні / Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання»: 23 – 24 березня 2017 року, м. Черкаси: у 2-х томах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. –Т. 1.– Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2017. – 400 с.

3. Чучмарьова С. Ю. Проблеми розвитку туристичного ринку України / С. Ю. Чучмарьова // Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні: збірник тез доповідей XI науково-практичної конференції, 30 березня – 4 квітня 2015 року / Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка», Інститут підприємництва та перспективних технологій. – Львів, 2015. – С. 170–173.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>